

अशाप्रकारे आत्मा उत्पत्ति आणि विनाश रहित असल्याने त्याच्या विषयी शोक करणे योग्य नाही, असे बोलले गेले. आता शरीरासह आत्म्याचा जन्म आणि विनाश स्विकारला तरि देखिल, त्या विषयीशोक करणे योग्य नाही, ते स्पष्ट करताहेत.-----

अथ चैनं नित्यजातं नित्यं वा मन्यसे मृतम् ।

तथापि त्वं महाबाहो नैवं शोचितुमर्हसि ॥ २६ ॥

अथवा हा आत्मा नेहमिच जन्मतो आणि मरतो असे मानलेस तरीहि, हे महाबाहो अर्जुना! तुला त्या विषयी शोक करणे योग्य नाही. ॥ २६ ॥

अथ चेति । अथ च यद्यपेनमात्मानं नित्यं सर्वदा तत्तद्देहे जाते जातं मन्यसे, तथा तत्तद्देहे मृते मृतं च मन्यसे

पुण्यपापयोस्तत्फलभूयोश्च जन्ममरणयोरात्मगामित्वात्, तथापि त्वं शोचितुं नार्हसि ॥ २६ ॥

पुण्य पाप आणि त्यांचा परिणामस्वरूप जन्ममरणाचा आत्म्यासी सम्बन्ध असल्याने, जर तू या आत्म्यास सर्वदा त्या त्या शरीराच्या जन्मासह जन्मणारा, आणि मरणासह मरणारा, असा मानलास तरीही हे महाबाहो, त्या विषयी तुला शोक करणे उचित नाही. ॥ २६ ॥

कुत इत्यत आह-----

का उचित नाही ते सांगताहेत-----

जातस्य हि ध्रुवो मृत्युर्ध्रुवं जन्म मृतस्य च ।

तस्मादपरिहार्येऽर्थे न त्वं शोचितुमर्हसि ॥ २७ ॥

जो जन्मतो त्याचा मृत्यु निश्चित असून जो मरतो त्याचा जन्म देखिल निश्चितच असतो, तेव्हा या अपरिहार्य गोष्टीविषयी शोक करणे तुला उचित नाही. ॥ २७ ॥

जातस्येति । हि यस्माज्जातस्य स्वारम्भकर्मक्षये मृत्यु ध्रुवो निश्चितः । मृतस्य च तत्तद्देहकृतेन कर्मणा जन्मापि ध्रुवमेव । तस्मादेवमपरिहार्येऽर्थेऽवश्यम्भाविनि जन्ममरणलक्षणथऽर्थे त्वं विद्वान् शोचितुं नार्हसि; याग्यो न भवसीत्यर्थः ॥ २७ ॥

जन्मलेल्या जीवाच्या जन्मास कारण असलेल्या कर्माचा नाश झाल्यानंतर त्याचा मृत्यु निश्चित असतो. तसेच मृत्युनंतर देखिल, मरणापूर्वी केलेल्या कर्माच्या फळभोगांकरिता पुनः जन्म होणे देखिलनिश्चितच असते. तेव्हा जे जन्म मरण अपरिहार्य आहे, त्याविषयी हे विद्वान् माणसा तू शोक करणे उचित नाही. अर्थात् तुझा शोक योग्य नाही, असा भाव. ॥ २७ ॥

किं च देहादिनां च स्वभावं पर्यालोच्य तदुपाधिके आत्मनो जन्ममरणे च शोको न कार्य इत्याह -----